

Rynek fuzji i przejęć w Polsce

Analiza transakcji na krajowym rynku M&A

Edycja II: Luty 2024

Wprowadzenie

Rynek M&A dopiero się rozpędza

Rynek fuzji i przejęć w Polsce mocno się rozpędził, a na horyzoncie trudno dostrzec przeszkody, które mogłyby wyhamować ten impet. Inwestorów nie wystraszyło popandemiczne spowolnienie gospodarcze, ani wojna w Ukrainie. Rynek M&A w 2023 r. był równie rozgrzany, jak w latach ubiegłych, wyróżniając się na tle regionu.

Świadczy o tym nie tylko liczba transakcji zrealizowanych z sukcesem, ale także procesów transakcyjnych w toku oraz tych uruchomionych, ale zakończonych bez ostatecznego porozumienia pomiędzy stronami transakcji. Rok 2023 obfitował w procesy na rynku TMT, w szeroko rozumianej branży energetycznej, głównie OZE, a także w sektorze FMCG, farmaceutycznym, produkcyjnym oraz gospodarowania odpadami.

W kolejnych miesiącach na rynku fuzji i przejęć w Polsce nadal powinniśmy obserwować intensywny trend wzrostowy, do czego przyczynią się: perspektywa obniżek stóp procentowych, naglące procesy sukcesyjne oraz rosnące zainteresowanie inwestorów zagranicznych. Nasz rynek nadal pozostaje atrakcyjny ze względu na relatywnie niskie koszty prowadzenia biznesu w porównaniu do gospodarek zachodnich. Do dynamicznych wzrostów na rynku M&A przyczyni się także uwolnienie środków unijnych.

Zapraszamy do lektury!

Rynek M&A w Polsce: kluczowe wnioski

Rynek M&A nie zwalnia

W 2023 r. na polskim rynku zrealizowano 350 transakcji fuzji i przejęć, podobnie jak rok wcześniej

Inwestor głównie z branży

Blisko 75% wszystkich transakcji w Polsce odbywa się z udziałem inwestora branżowego

Rośnie aktywność funduszy

Wsparcie funduszy inwestycyjnych staje się atrakcyjną alternatywą dla kupujących

TMT na topie

Od 5 lat najwięcej transakcji notuje branża skupiająca technologie, media i telekomunikację

Inwestorzy cenią innowacje

Spółki z sektora medycyny i biotechnologii mogły w 2023 r. pochwalić się najwyższymi wycenami

Nowe trendy w umowach

Fundacje rodzinne, ESG oraz cyberbezpieczeństwo wśród trendów w umowach inwestycyjnych

Transakcje na rekordowych poziomach

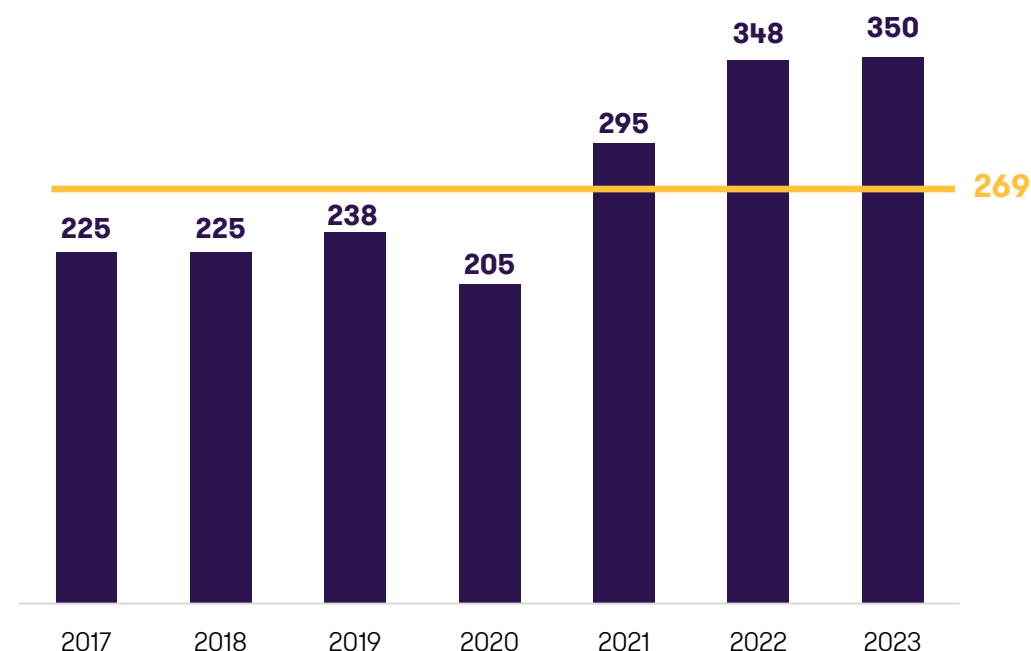
Liczba zrealizowanych transakcji fuzji i przejęć utrzymuje się na rekordowych poziomach. W 2023 r. zakończono 350 procesów inwestycyjnych tego typu.

Po pandemicznym roku 2020 na rynku M&A w Polsce można było zaobserwować znaczne ożywienie, w efekcie czego w 2021 r. liczba zrealizowanych transakcji zbliżyła się do poziomu 300 zakończonych procesów, a w 2022 r. z impetem go przebiła.

Mimo, że pierwsze miesiące 2023 r. zapowiadały odwrócenie tego trendu, a na rynku pojawiły się wówczas głosy, że zawirowania geopolityczne oraz gospodarcze odbiją się w końcu także na rynku fuzji i przejęć, ubiegły rok zakończyliśmy na poziomie 350 zrealizowanych transakcji, co jest wynikiem nieco lepszym do roku poprzedniego.

Warto zaznaczyć, że wzrosty na rynku M&A w Polsce odbywają się pomimo istotnych zawirowań geopolitycznych, jakie wywołuje wojna za naszą wschodnią granicą. Powodów takiej sytuacji można upatrywać w rosnącym znaczeniu strategicznym polskich przedsiębiorstw w Europie, większej dojrzałości gospodarki oraz profesjonalizacji polskiego biznesu, jak również w rosnącej konkurencji na rynku, która napędza rozwój poprzez akwizycje.

Wykres 1. Liczba transakcji M&A w Polsce w latach 2017-2023

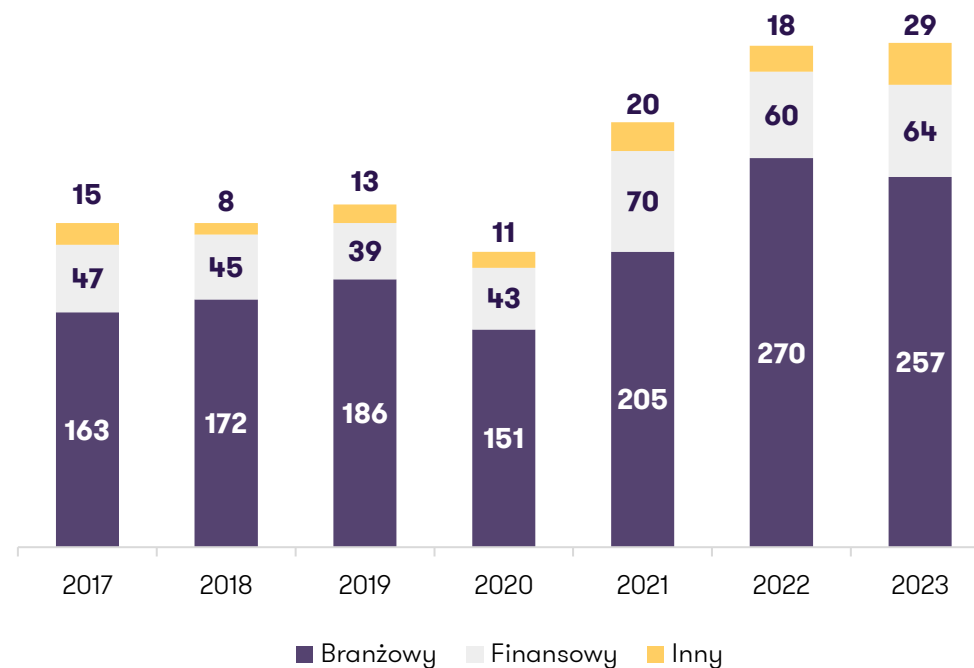
Inwestorzy branżowi nadal górą

Wśród inwestorów zainteresowanych zakupami na polskim rynku nadal dominują podmioty branżowe. Rośnie jednak także aktywność funduszy.

Na polskim rynku fuzji i przejęć to inwestorzy branżowi nadal stanowią zdecydowaną większość podmiotów, które decydują się na zakupy. W 2023 r. ich udział w strukturze inwestorskiej transakcji stanowił, podobnie jak w latach ubiegłych, ok. 75%. W dalszej kolejności są to inwestorzy finansowi, którzy odpowiadają średnio za ok. 20% transakcji. Pozostali zainteresowani (ok. 5%) to m.in. inwestorzy indywidualni lub wykupy menedżerskie.

W minionym roku uwagę zwracała zwiększona aktywność funduszy inwestycyjnych w Polsce. Na ich celowniku znalazły się przede wszystkim mniejsze transakcje, wynikające z potrzeby restrukturyzacji, znalezienia właściwego sukcesora dla działającego biznesu, chęci wzrostu poprzez przejmowanie konkurencji czy też uzupełnienia swojego biznesu komplementarnymi usługami. Drogie finansowanie w postaci kredytów inwestycyjnych sprawia, że fundusze dłużne stanowią atrakcyjną alternatywę dla kupujących.

Wykres 2. Aktywność różnych grup inwestorów na rynku M&A w Polsce w latach 2017-2023

Naszym zdaniem

Polska umacnia się na pozycji lidera rynku M&A w regionie CEE

W 2023 roku w Polsce odnotowaliśmy rekordową liczbę 350 transakcji fuzji i przejęć co oznacza, niemal 30 transakcji miesięcznie i jedno sfinalizowane przejęcie dziennie. Jeszcze w latach 2017–2021 średnia liczba transakcji w Polsce oscylowała w granicach 240, podczas gdy lata 2022 oraz 2023 to zdecydowane ożywienie rynku transakcyjnego i skokowy wzrost rocznego wolumenu transakcji do około 350. Warto odnotować, że polski rynek M&A idzie tym samym pod prąd globalnym trendom - wysoka aktywność i wzrosty rynku w Polsce w 2023 r. odbywały się w czasie, gdy na świecie notowaliśmy blisko 25% spadki wolumenu transakcji.

Powodów dobrej kondycji polskiego rynku jest wiele, jednak kluczowym w naszej ocenie jest wysoka jakość polskich przedsiębiorstw i ich możliwości dalszego rozwoju. Polskie spółki mają wiele do zaoferowanie i przyciągają inwestorów niemal w każdej branży – na świecie ceniony jest wysoko wykwalifikowany kapitał ludzki w branży IT czy wysoka opłacalność lokowania produkcji w Polsce, z uwagi na wciąż niższe koszty pracy czy dobrą bazę do eksportu.

Nadal najbardziej aktywną grupą inwestorów na rynku są podmioty branżowe, przy stabilnej i wysokiej aktywności inwestorów finansowych. Warto również odnotować, że w 2023 r. swoje biura w Polsce utworzyło kilka zagranicznych funduszy Private Equity, potwierdzając jednocześnie coraz większe zainteresowanie zagranicznego kapitału inwestycjami w Polsce.

W kolejnych latach na krajowym rynku M&A spodziewamy się utrzymania trendu wzrostowego, ze względu na rosnącą dojrzałość gospodarki, postępujące problemy z brakiem sukcesji oraz coraz szersze grono zagranicznych inwestorów uwzględniających transakcje M&A na polskim rynku w strategii swojego rozwoju. Mając na uwadze, z jednej strony, rosnące znaczenie polskich przedsiębiorstw na europejskim rynku oraz ich systematyczną profesjonalizację, przy jednocześnie pozytywnej prognozie wzrostu gospodarczego, spadku stóp procentowych czy wypłaty środków z KPO, bez wątpienia należy uznać, że transakcje na polskim rynku powinny być uwzględniane w strategii rozwoju zarówno krajowych, jak i zagranicznych inwestorów.

Mateusz Biegajło

Senior Menedżer

Zespół M&A

TMT na celowniku inwestorów

Najbardziej atrakcyjną branżą na rynku fuzji i przejęć pozostaje TMT (technologie, media, telekomunikacja). Ale do łask wracają także zapomniane ostatnio sektory starej ekonomii.

Tabela 1. Transakcje M&A w Polsce w latach 2017-2022 z podziałem na branże

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Razem
TMT	39	39	56	51	75	83	85	341
Produkty konsumenckie	44	42	38	28	34	26	37	249
Energetyka	8	9	17	14	44	51	34	177
Przemysł	32	27	24	20	24	25	24	176
Usługi (inne)	20	23	23	16	22	35	31	170
Medycyna i biotechnologia	13	17	20	15	26	31	35	157
Usługi finansowe	16	22	10	16	11	19	14	108
Budownictwo	13	9	20	7	8	21	22	100
Produkcja (pozostałe)	9	16	9	14	15	11	22	96
Nieruchomości	3	4	5	5	11	15	23	66
Rekreacja	8	8	6	4	13	12	5	56
Transport	8	3	3	6	7	7	10	44
Chemia	8	1	6	3	3	6	5	32
Motoryzacja	4	5	1	6	2	6	3	27

W ostatnich latach największym zainteresowaniem cieszyła się branża TMT, nie inaczej było także w roku 2023. Spośród wszystkich zrealizowanych procesów, aż 85 dotyczyło tego sektora. W dalszej kolejności były to produkty konsumenckie (37 transakcji) oraz medycyna i biotechnologia (35 transakcji).

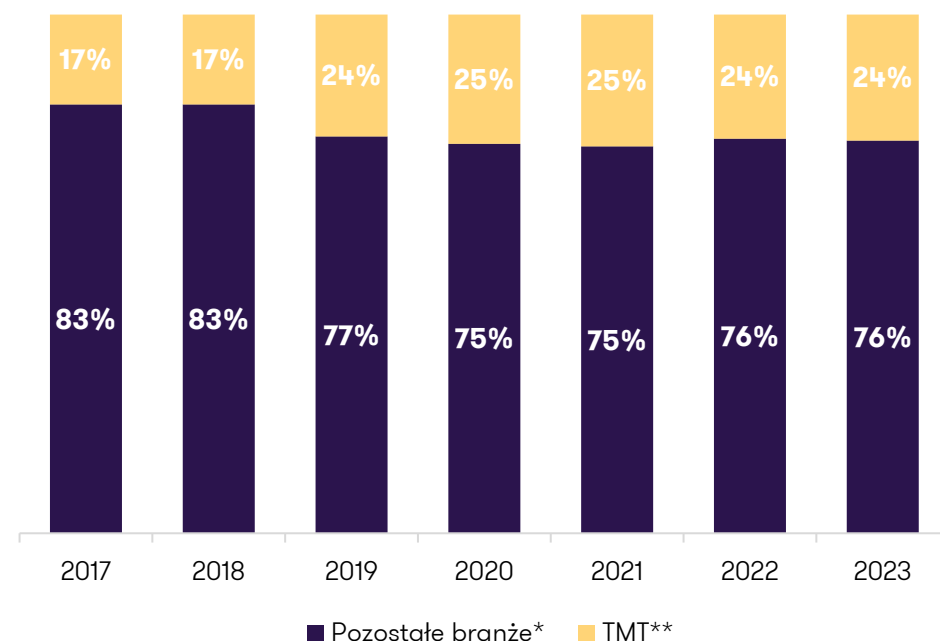
Ponad 30 procesów transakcyjnych zamknięto również w ramach branży energetycznej, choć liczba ta oznacza blisko 40% spadek w stosunku do roku 2022. Za mniejszą aktywność na tym rynku mogą odpowiadać wygórowane wyceny firm z sektora, przy jednoczesnym słabym ich przygotowaniu do procesu sprzedaży, a także zmienność prognoz cen energii, która uniemożliwiała osiągnięcie kompromisu między kupującymi i sprzedającymi.

W efekcie oczu inwestorów coraz częściej kierują się w stronę podmiotów z innych branż, nawet jeśli są one mniej rentowne. Do łask wracają spółki produkcyjne, nieruchomościowe, czy budowlane. Na stabilnym poziomie utrzymuje się liczba realizowanych procesów M&A w przemyśle.

Status quo utrzymany

Trwa konsolidacja sektora TMT, jednak udział transakcji zrealizowanych w ramach tej branży w ogólnej liczbie zrealizowanych procesów M&A od lat pozostaje na stabilnym poziomie.

Wykres 3. Transakcje M&A w Polsce w latach 2017-2022 z podziałem na branże

Mimo rosnącej liczby transakcji przeprowadzanych w sektorze TMT od 5 lat ich udział w ogólnej liczbie zamkniętych procesów transakcyjnych nie uległ zmianie. A to oznacza, że także w 2023 r. co czwarta spółka kupowana przez inwestorów na polskim rynku była firmą z tego sektora.

To oznacza, że branże tradycyjne, tj. FMCG, przemysł, energetyka, usługi, medycyna, usługi finansowe, budownictwo, produkcja, rekreacja, nieruchomości, transport, chemia, czy motoryzacja niezmiennie odpowiadają za 75% transakcji zrealizowanych na rodzimym rynku M&A.

Kluczowym czynnikiem, wpływającym na fakt, że rynkiem fuzji i przejęć rządzą branże tradycyjne jest brak możliwości rozwoju organicznego w przypadku wielu firm z tego sektora. Szansą na ekspansję okazuje się wówczas rozwój poprzez akwizycje. Wśród innych przyczyn popularności branż tradycyjnych można wskazać trwającą konsolidację w ramach części sektorów (medycznego, aptecznego, usługowego), a także koszty pracy i produkcji, które w Polsce w branżach tradycyjnych są istotnie niższe niż w gospodarkach zachodnich.

*Produkty konsumenckie, Przemysł, Energetyka, Usługi (inne), Medycyna i biotechnologia, Usługi finansowe, Budownictwo, Produkcja (pozostałe), Rekreacja, Nieruchomości, Transport, Chemia, Motoryzacja

**Technologie, Media, Telekomunikacja, Internet, E-commerce

Naszym zdaniem

TMT jest i pozostanie liderem

Branża TMT była w 2023 r. niekwestionowanym liderem na rynku fuzji i przejęć, głównie ze względu na operatorów telekomunikacyjnych szukających dywersyfikacji źródeł przychodów.

Wysoką aktywnością charakteryzowała się również branża energetyczna, napędzana potrzebą transformacji energetycznej. W 2023 r. mogliśmy obserwować tworzenie Narodowej Agencji Bezpieczeństwa Energetycznego, podmiotu stanowiącego element planu modernizacji polskiej energetyki. Te działania stały się przyczynkiem do wielu ruchów akwizycyjnych w ramach sektora. Co więcej, od momentu zatwierdzenia przez Radę Ministrów dokumentu „Polityka energetyczne Polski do 2040” w 2021 r. widzimy wzrost zainteresowania inwestycjami w farmy wiatrowe oraz fotowoltaiczne, zarówno zagraniczne, jak i krajowe. Dotyczy to zwłaszcza dużych grup energetycznych tj. Enea, Tauron, PGE oraz Energa.

Również rynek FMCG okazał się dynamiczny pod kątem liczby transakcji fuzji i przejęć głównie za sprawą funduszy, które zniechęcone wysokimi wycenami spółek z innych branż, lokowały swoje środki w tym sektorze. Z kolei znaczący ruch w branży farmaceutycznej to efekt ustawy z września 2023 r. określającej zasady przejmowania kontroli nad aptekami. Ustawa zakazała przejmowania aptek, których właściciele prowadzili łącznie więcej niż cztery takie obiekty. Podmioty, które do tej pory konsolidowały rynek apteczny, chcąc zdążyć przed obowiązywaniem nowych przepisów, decydowały się na zakupy w przyspieszonym tempie.

Warto podkreślić, że rok 2023 pokazał znaczne spowolnienie w zakresie transakcji akwizycyjnych w branży IT.

W naszej ocenie, w 2024 roku nadal będziemy obserwować wzrost transakcji M&A na rynku krajowym. Przewidujemy wzrost transakcji w ramach rynku TMT, OZE oraz firm pochodzących z sektora FMCG i starej ekonomii. Kluczowe czynniki wpływające na taką sytuację pozostaną bez zmian.

Katarzyna Buda

Partner
Transaction Advisory
Services (TAS)

Inwestorzy cenią innowacyjne rozwiązania

Spółki z segmentu medycyny i biotechnologii miały w 2023 r. najwyższe mnożniki EV/EBITDA. Wysokimi mnożnikami charakteryzowała się także branża nieruchomości oraz TMT (technologie, media, telekomunikacja).

Spośród 350 transakcji przeprowadzonych na polskim rynku, jedynie w co trzecim procesie M&A upubliczniono warunki zamknięcia transakcji. Z naszych doświadczeń wynika, że ten sam podmiot może być inaczej wyceniany w zależności od typu inwestora. Inwestor finansowy, co do zasady będzie szukał okazji i przejęć po jak najniższej wycenie. Dla inwestora strategicznego ważne będą synergie i perspektywa rozwoju - i za to jest w stanie zapłacić więcej. Ze względu na ograniczenia w dostępie do danych analizę mnożnika EV/S oraz EV/EBITDA przeprowadziliśmy w odniesieniu do spółek giełdowych. Najwyższą wartością mnożnika EV/EBITDA w 2023 r. charakteryzowały się spółki z branży medycyny i biotechnologii, dla których osiągnięto wartości powyżej 10, co jest charakterystyczne dla spółek innowacyjnych, z perspektywnym modelem rozwojowym. Wysoko wyceniana jest także najbardziej aktywna w 2023 r. branża tj. TMT.

Tabela 2. Mediana mnożników EV/S i EV/EBITDA dla spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, według segmentów

EV/S	1Q 2023	2Q 2023	3Q 2023	4Q 2023	EV/EBITDA	1Q 2023	2Q 2023	3Q 2023	4Q 2023
TMT	2,4	2,3	2,1	2,1	TMT	10,3	10,9	11,1	11,0
Produkty konsumenckie	0,8	0,8	0,8	0,8	Produkty konsumenckie	6,1	6,8	7,0	7,0
Energetyka	0,4	0,5	0,4	0,4	Energetyka	3,5	3,9	3,2	3,2
Przemysł	0,5	0,6	0,6	0,7	Przemysł	5,8	6,5	6,1	7,0
Usługi (inne)	1,4	1,7	1,7	2,2	Usługi (inne)	6,6	8,0	5,0	6,6
Medycyna i biotechnologia	4,2	4,7	5,1	4,6	Medycyna i biotechnologia	14,9	13,5	16,4	14,6
Usługi finansowe	2,7	2,9	3,3	3,3	Usługi finansowe	8,2	7,6	7,3	6,8
Budownictwo	0,9	1,0	1,0	1,0	Budownictwo	5,7	6,9	8,1	7,7
Produkcja (pozostałe)	0,7	0,8	0,8	0,8	Produkcja (pozostałe)	5,9	6,8	7,5	6,8
Nieruchomości	2,7	3,3	3,3	3,8	Nieruchomości	11,4	10,7	11,1	11,5
Rekreacja	1,8	1,8	1,1	1,5	Rekreacja	7,1	7,3	6,1	6,9
Transport	1,9	3,3	2,6	1,9	Transport	9,6	10,8	10,8	8,9
Chemia	0,5	0,6	0,6	0,7	Chemia	4,3	5,3	5,1	4,7
Motoryzacja	0,7	0,7	0,7	0,5	Motoryzacja	5,5	5,2	4,9	5,0

Źródło: Opracowanie własne

Naszym zdaniem

Rynek M&A gotowy na dalsze wzrosty

Duże zainteresowanie branżą TMT oraz medycyną i biotechnologią widoczne jest również w relatywnie wysokich wycenach w porównaniu do pozostałych sektorów. Obydwie branże stanowią także jedne z najdynamiczniej rozwijających się segmentów polskiej gospodarki.

Kolejne miesiące 2024 r. zapowiadają się optymistycznie w zakresie transakcji M&A. Przewidywany przez ekonomistów spadek inflacji, a co za tym idzie perspektywa obniżek stóp procentowych, stosunkowo niskie bezrobocie, a także możliwość wypłaty środków z Krajowego Planu Odbudowy powinny sprzyjać rozwojowi rynku. Jednakże pomimo tylu pozytywnych aspektów, należy pamiętać także o ryzykach, które mogą wpływać na rynek M&A, m.in. toczącej się wojnie w Ukrainie. Mimo występującego ryzyka związanego z niepewną sytuacją za wschodnią granicą, Polska jest atrakcyjna dla zagranicznych inwestorów ze względu na rosnącą dojrzałość rynku, a także relatywnie niższe koszty wynagrodzeń pracowników, w porównaniu z krajami Europy Zachodniej.

Wypłata środków z KPO jest szczególnie istotna dla rynku OZE, który stał się jednym z najbardziej aktywnych obszarów M&A, a transformacja energetyczna stanowi gorący temat ostatnich lat. W 2023 r. wspieraliśmy w zakresie transakcyjnym wiele podmiotów, zarówno z branży energetycznej, jak również przedsiębiorstw stawiających sobie za cel dywersyfikację źródeł energii. Zainteresowanie projektami OZE jest ogromne, przez co konkurencja na rynku oraz liczba transakcji w minionym roku była znacząca.

Wzmoczona aktywność na rynku M&A powinna sprzyjać wycenom. Choć wysokie stopy procentowe oraz niepewność na rynkach wpłynęły na oczekiwania kupujących co do niższych wycen, to zdarza się, że sprzedający w dalszym ciągu patrzą na rynek z perspektywy niskich stóp procentowych oraz stabilizacji rynku, a tym samym wysokich wycen. Prognozy obniżek stóp oraz nadzieja na stabilizację rynku powinny zbliżać spojrzenie kupujących i sprzedających.

**Małgorzata
Kaczmarczyk-Białecka**

Partner
Corporate Finance

Główne trendy w umowach inwestycyjnych

W 2023 r. wśród trendów w negocjowanych i zawieranych umowach dot. transakcji sprzedaży biznesu obserwowaliśmy m.in. zaangażowanie fundacji rodzinnych i wzrost znaczenia ESG.

Struktury transakcji skrojone na miarę niepewności – w obliczu niepewnej sytuacji gospodarczej, w 2023 r. popularnością cieszyły się struktury pozwalające na alokację części ryzyka po stronie sprzedającej, jak na przykład tzw. mechanizm „closing accounts” zakładający korektę ceny o faktyczną wartość długu netto i kapitału obrotowego netto według stanu na dzień zamknięcia transakcji, czy też uzależnienie części ceny od przyszłych wyników finansowych, a nawet pozostawienie mniejszościowego pakietu udziałów w rękach sprzedających.

Przywiązanie do kluczowych pracowników – innym obserwowanym przejawem dążenia inwestorów do balansowania ryzyka inwestycyjnego są coraz częściej pojawiające się klauzule, które wiążą negatywne konsekwencje dla sprzedających (np. utratę części ceny) z porzuceniem dotychczasowego miejsca zatrudnienia przez kluczowych pracowników w określonym czasie po transakcji.

Fundacje rodzinne po stronie sprzedającej – w związku z wprowadzeniem do polskiego porządku prawnego instytucji fundacji rodzinnej, umożliwiającej zabezpieczenie procesu sukcesji majątku rodzinnego oraz zapewniającej preferencje podatkowe, w wielu transakcjach obejmujących polskie przedsiębiorstwa rodzinne, po stronie sprzedającej pojawiły się pierwsze założone w Polsce fundacje rodzinne. Tego rodzaju konfiguracji podmiotowej towarzyszy włączanie do umów inwestycyjnych postanowień regulujących odpowiedzialność dotychczasowych właścicieli za zobowiązania zaciągane przez fundację.

ESG na fali – w 2023 r. obserwowaliśmy dalszy wzrost znaczenia odpowiedzialności sprzedających za zgodność biznesu z obowiązującym prawem oraz wysokimi standardami etycznymi. Inwestorzy przykładali dużą wagę do sprawdzenia zgodności przejmowanego biznesu z obowiązującym prawem w ramach jego badania przed transakcją oraz adresowali zagadnienia związane z sankcjami, praniem pieniędzy i ochroną środowiska w ramach oświadczeń i zapewnień sprzedających.

Znaczenie cyberbezpieczeństwa – miniony rok był również kolejnym, w którym wśród inwestorów zauważyć można było rosnące zainteresowanie cyberbezpieczeństwem a w szczególności technologiami i zabezpieczeniami stosowanymi w biznesie będącym przedmiotem transakcji, a także incydentami w sferze cyberbezpieczeństwa w przeszłości. Również i w tym zakresie inwestorzy coraz częściej oczekują od sprzedających składania oświadczeń i zapewnień oraz przejmowania odpowiedzialności za zidentyfikowane problemy.

Naszym zdaniem

Więcej transakcji, ale i większa ostrożność w sferze prawnej

Aktualnie obserwujemy istotny wzrost optymizmu, który znajduje swoje źródło w spadku inflacji, obniżaniu stóp procentowych oraz perspektywie odblokowania środków z Krajowego Planu Odbudowy. Wszystko to przekłada się na prognozy wzrostu wielu branż oraz brak problemów z dostępnością finansowania transakcji. Niemniej jednak, w bieżącym roku pozytywne nastroje mącone będą przez utrzymujący się wysoki poziom niepewności, szczególnie w kontekście nadchodzących wyborów prezydenckich w Stanach Zjednoczonych, trwających konfliktów zbrojnych pomiędzy Rosją a Ukrainą i Izraelem a Hamasem, sytuacji Tajwanu, czy też problemów gospodarczych Chin oraz Niemiec.

Naszym zdaniem, w starciu dwóch przeciwstawnych sił na krajowym rynku transakcyjnym zwycięży optymizm, skutkujący wzrostem liczby i wartości przygotowywanych i zamykanych transakcji. Nie oznacza to jednak, że inwestorzy przymkną oko na ryzyko. Przeciwnie, w realizowanych transakcjach spodziewamy się bardziej konserwatywnego podejścia do struktur transakcji i prawnych rozwiązań. W obliczu trwającej niepewności, inwestorzy w dalszym ciągu poszukiwać będą elastycznych mechanizmów rozliczenia ceny, takich jak rozliczenie w transzach, czy uzależnianie części ceny od przyszłych wyników finansowych. Szeroko rozważane będą również inwestycje oparte o stopniowe zwiększanie zaangażowania finansowego w drodze zbudowania przyczółku w postaci pakietu udziałów z opcją dokupienia większej ich liczby w przyszłości. Niskie bezrobocie i dobra sytuacja wykwalifikowanych pracowników na polskim rynku pracy motywować będą kupujących do podejmowania prób alokowania po stronie sprzedających ryzyka utraty kluczowych członków zespołu po transakcji. Niestabnącej czujności inwestorów oczekiwać należy również w sprawach związanych z ochroną środowiska, cyberbezpieczeństwem oraz zgodnością przejmowanej działalności z prawem i etyką.

I tym sposobem otoczenie gospodarcze, geopolityczne i prawne pisać będzie całe rozdziały umów inwestycyjnych. Warto się na to przygotować, myśląc o sprzedaży biznesu w 2024 r.

Karol Guździół

Radca Prawny, Partner
Zespół Doradztwa
Prawnego w Transakcjach

O badaniu

Badanie opisane w niniejszym raporcie zostało przeprowadzone na podstawie danych z lat 2017-2023 dostępnych w portalach Mergermarket, Capital IQ, czy EMIS. Pod uwagę brane były m.in. wskazywane na tych portalach: transakcje sprzedaży podmiotów zlokalizowanych w Polsce, podziały branżowe spółek sprzedawanych, mnożniki EV/EBITDA oraz EV/S przypisane do opisywanych transakcji, czy dane finansowe spółek sprzedawanych. Podział transakcji na lata został ustalony w oparciu o datę ogłoszenia o transakcji.

Podział inwestorów na branżowych, finansowych i innych został dokonany przez autorów raportu.

Jesteśmy numerem 1 w Polsce

Doradcy finansowi Grant Thornton
zostali sklasyfikowani na **1. miejscu**
w Polsce w raporcie:

**Mergermarket „Global & Regional
M&A League Tables 2023 –
Financial Advisors”**

pod względem liczby zrealizowanych
transakcji fuzji i przejęć w 2023 r.

Zapraszamy do kontaktu

**Małgorzata
Kaczmarczyk-Białecka**

Partner
Deal Advisory | Corporate Finance
M +48 661 530 164
E [malgorzata.kaczmarczyk-
bialecka@pl.gt.com](mailto:malgorzata.kaczmarczyk-bialecka@pl.gt.com)

Katarzyna Buda

Partner
Deal Advisory | TAS
M +48 785 119 091
E katarzyna.buda@pl.gt.com

Karol Guździol

Partner
Kancelaria Prawna
M +48 693 973 127
E karol.guzdziol@pl.gt.com

Mateusz Biegajło

Senior Menedżer
Deal Advisory | M&A
M +48 661 538 502
E mateusz.biegajlo@pl.gt.com

Grant Thornton to jedna z wiodących organizacji audytorsko-doradczych na świecie, obecna w 140 krajach i zatrudniająca ponad 62 tys. pracowników. W Polsce działamy od 30 lat. Zespół 1000 pracowników wspiera naszych klientów w obszarach takich jak doradztwo transakcyjne, doradztwo finansowe, doradztwo prawne, doradztwo podatkowe, audyt, czy outsourcing kadr i płac oraz outsourcing księgowości.